

[Jesper Simonsen.]

deres Bedømmelse af, om der var ført Bevis i en Sag eller ikke. Det var dog et Baand, man i Praksis havde frigjort sig noget for, men Reglerne stod i Loven. Vi indførte ved Retsplejeloven den fuldkomne frie Bevisbedømmelse. Dertil kom, at vi for Strafferetsplejens Vedkommende gik over til Anklageprocessen, og vi indførte Læg-mænds Medvirken som Nævninger.

Hvorledes har nu disse nye Principper virket gennem den Tid, de har bestaaet? For den borgerlige Retsplejens Vedkommende er Forholdet saa lykkeligt, at den nye Retspleje i det store og hele har vist sig at være tilfredsstillende. Den er nu tilpas hurtig, den forløber naturligt og paa en for det processøgende Publikum forstaaelig Maa-de. Der er dog enkelte smaa Mangler ved den, Mangler, som man bør søge afhjulpet nu under Behandlingen af det store Ændringsforslag, som foreligger her.

Der er efter min Mening for vidt-gaaende Begrænsninger i Umiddelbarheds-princippet, ogsaa for den borgerlige Retsplejens Vedkommende. Det ærede Medlem Hr. Hans Rasmussen citerede nogle Udtalelser af Politiaadvokat Lotinga, bl. a. blev der sagt, at i Landsretten er der sjælden Vidneførsel. Jeg finder Anledning til her, for at der ikke skal blive en Misforstaaelse, at sige, at disse Udtalelser kan i hvert Fald kun referere sig til den kriminelle Retspleje, for den borgerlige Retsplejens Vedkommende finder der i stort Omfang Vidneførsel Sted i Landsretten.

Men man er vejet tilbage for at gennemføre den fulde Umiddelbarhed, fordi den fulde Gennemførelse af den vil kræve, enten at Vidnerne faar en Del Rejser til det Sted, hvor Landsretten sidder, Rejser fra deres egen Jurisdiktion og til en fremmed Jurisdiktion, eller ogsaa, at Landsretten skal sættes ikke alene paa sit Hovedsæde, men ogsaa omkring i de forskellige Landsdele. Det sidste finder Sted i beskeden Omfang.

Jeg tror, det vilde være ønskeligt, om man ved at strække sig lidt videre, end Loven hidtil har gjort, paa begge disse Omraader opnaaede at gennemføre Umiddelbarhed ogsaa i den borgerlige Retspleje i de Sager, hvor det hidtil ikke har været Tilfældet. Jeg kunde tænke mig, at man kunde blive enig om noget saadant.

Men dermed er alt ikke godt; thi naar Vidnerne føres i Landsretten, for den Ret, som skal dømme i Sagen, opstaar det Spørgsmaal, hvorledes den Bevisførelse, der finder Sted, nedskrives eller fæstnes, saa-

ledes at der er Mulighed for, hvis Sagen paa-ankes til Højesteret, at prøve Beviset paa ny.

Det kan jo ske ved, at Vidneforklarin-gerne i Landsretten bliver protokolleret. Men en Protokollation i et Omfang, som kunde tilfredsstillende under Ankesagen, er ganske ødelæggende for den moderne, mundtlige Procesmaade i Landsretten. Hvis Parter, Sagførere og Retten, hele dette Maskineri skal sidde passive hvert Øjeblik, medens der dikteres til en Protokol, gaar det hele i Staa. Loven forudsætter, at der proto-kolleres noget; men Erfaringerne har vist, at dette noget indskrænkes til meget lidt, ja undertiden til intet. Man kan ikke overvinde det Ubehag og den Ulempe, det er at skulle standse hele Maskineriet, medens der protokolleres Side op og Side ned. Derfor opgiver man det, som Regel med Tilslutning fra Parternes Side.

Naar saa Sagen er paadømt ved Landsretten og Spørgsmaalet om Appel opstaar, staar man imidlertid overfor den Vanskelighed, at den Part, som henvender sig til en Højesteretssagfører for at faa Raad i Spørgsmaalet om Anke, ikke har noget Bevismateriale til vise Højesteretssagføreren til Vejledning for ham under hans Overvejelser. Hvis dernæst Anke besluttes, og Sagen indbringes for Højesteret, maa der, hvis Bevis-spørgsmaalet overhovedet har nogen Betydning for Sagen, finde Bevisoptagelse Sted en Gang til, for at Højesteret kan faa et Grundlag for sin Bevisbedømmelse.

Dette maa ske enten ved, at Beviset føres igen for selve Højesteret eller for en anden Domstol og dør bliver protokolleret, saaledes at Udskrift kan forelægges Højesteret. Det sidste er blevet Tilfældet. Af mange Grunde, Grunde, som jeg ikke skal underkende, har Højesteret ikke ønsket i Almindelighed at høre Vidnerne selv — alene tidsmæssigt vilde det maaske blive uoverkommeligt for Højesteret —, og Regelen er derfor blevet den, at Vidnerne langsomt og vidtløftigt føres ved Underretten paa det Sted, hvor Vidnerne bor; saa tages der Udskrift af denne Vidneførsel, og denne Udskrift oplæses i Højesteret.

Dette er af mange Grunde uheldigt, rent bortset fra den Ulejlighed, det volder, og den Tid, det tager. Det er uheldigt, for nu sker Bevisførelsen efter, at der foreligger en omfattende og motiveret Dom af Landsretten, en Dom, der redegør for Resultatet, ogsaa under Henvisning til den Bevisførelse, der er sket, og som derfor er en Undervisning i, hvorledes Bevisførelsen muligvis kunde have ført til et andet Resultat. Saaledes som Vidne- og Partopsykologi nu en